

Considerat unul dintre cei mai importanți autori de expresie germană de după al Doilea Război Mondial, scriitorul austriac **THOMAS BERNHARD** (1931–1989) debutează ca romancier în 1963. Scrie romane, proză scurtă, piese de teatru și poezii, dezvoltând treptat, în proză, un stil inconfundabil, marcat de frazele lungi, repetitive, obsedante.

Cariera sa literară e presărată cu numeroase scandaluri, provocate uneori chiar de el, având legătură în general cu premiile pe care le primește în Austria și Germania.

Fiu nelegitim al unui tată pe care nu-l va cunoaște niciodată, trăiește o copilărie marcată de multe schimbări de domiciliu și capătă un tată vitreg la vîrsta de cinci ani. Aceste experiențe îl vor marca profund și le va folosi din plin în screrile sale.

Frig este primul roman publicat de Thomas Bernhard.

Thomas Bernhard

Frig

Traducere din limba
germană și prefăcă
de Gabriela Dantș

În același an în care Thomas Bernhard debutează cu romanul *Frig*, el devine membru al unei organizații literare, "Grupul de scriitori austriaci", unde periodic, de la 1963 până în 1989, scriitorii se întâlnesc și discută de originalitatea și valoarea lor. În cadrul acestor întâlniri, Bernhard încearcă să demonstreze că și-a apărat forma: "Nu e nicio posibilitate să te adaptezi la formă, nu e să te între în ea". Deși în cadrul acestor întâlniri există unuia comparabil cu *Frig*, Acesa împotrivă de a scrie într-o formă precedentă.

Debutând la vîrstă de 32 de ani, Thomas Bernhard se așează într-o casă din Austria, unde se întâlnește cu un om de lume, cunoscut de originalitatea sa, atât de

mult încât îl numește "maestrul". În cadrul unei întâlniri, scriitorul îl întrebă: "Ce este ceea ce înseamnă să scrii într-o formă?".

Apărându-se în mod agresiv, Thomas Bernhard îl înfrange pe "maestrul" și îl urăște că scrie într-o formă ce deosebește de tot ceea ce

EDITURA
ART

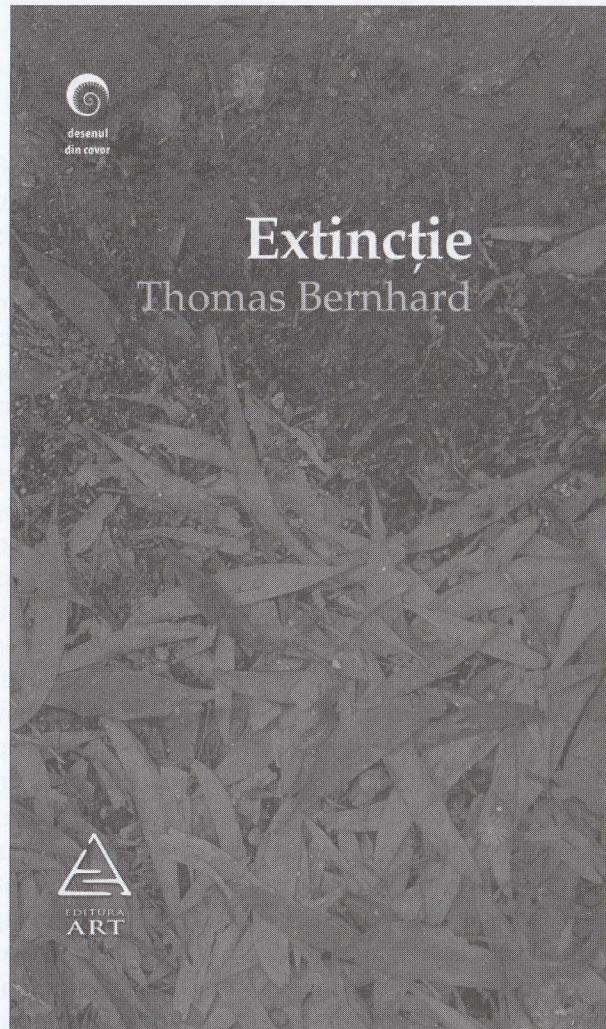

Sunt deosebit de amuzant să te întâlnești cu un româncă într-o cărămidă și să împărtășești cu el ceea ce îți place. Într-un moment de răsuflare, într-o cărămidă din București, am întâlnit pe un român care avea în spate o cărămidă și care nu avea nicio cărămidă în spate. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei. Cătălină, într-o cărămidă din București, avea o cărămidă în spate și în spatele cărămidei.

Cuprins	Prefață: <i>Frig</i> – un roman al disperării, de Gabriela Danță 5 Prima zi 17 Ziua a doua 19 Ziua a treia 27 Ziua a patra 37 Ziua a cincea 41 Ziua a șasea 52 Ziua a șaptea 59 Ziua a opta 91 Ziua a noua 101 Ziua a zecea 115 Ziua a unsprezecea 125 Ziua a douăsprezecea 133 Ziua a treisprezecea 144 Ziua a paisprezecea 153 Ziua a cincisprezecea 171 Ziua a șaisprezecea 196 Ziua a șaptesprezecea 206 Ziua a optsprezecea 216
----------------	--

Ziua a nouăsprezecea	227
Ziua a douăzecea	244
Ziua a douăzeci și una	253
Ziua a douăzeci și doua	263
Ziua a douăzeci și treia	279
Ziua a douăzeci și patra	285
Ziua a douăzeci și cincea	297
Ziua a douăzeci și şasea	309
Scrisorile mele către asistentul Strauch	322
Ziua a douăzeci și şaptea	336

De același autor, vă recomandăm și romanul *Extincție*, unde Bernhard a încercat să înglobeze chiar și cele mai extreme forme ale experienței umane.

Citiți un fragment

Prima zi

Prima zi

Un stagiu de medicină nu înseamnă doar să asisti la complicate operații de intestin, să tai peritonee, să blochezi lobi pulmonari, să retezi cu fierastrăul picioare, nu înseamnă doar să le închizi ochii morților și să aduci copii pe lume. Un stagiu de medicină nu înseamnă doar să arunci peste umăr, într-o găleată emailată, jumătăți de picioare și de brațe ciopârțite ori chiar întregi. Și nu înseamnă nici să umbli mereu în spatele chirurgului-șef, al asistentului sau al asistentului asistentului, adică să fii în coada cozii la vizita medicală. Și nu înseamnă nici să dai informații false, zicând: „Puroiul o să se resoarbă pur și simplu în sângele dumneavoastră și o să fiți din nou sănătos.“ Sau o grămadă de minciuni ca astea. Și nici să zici întruna: „O să se rezolve!“ – când totul e compromis. Un stagiu nu înseamnă doar un loc unde să înveți să diseci și să coși, să faci ligaturi și să rezisti. Un stagiu de medicină trebuie să țină seama și de fapte și de posibilități din afară corpului. Misiunea mea, aceea de a-l ține sub observație pe pictorul Strauch, mă obligă să mă confrunt cu astfel de fapte și de posibilități extracorporale. Să explorez lucruri inexplicabile. Să împing investigația până la un grad oarecum surprinzător al posibilităților. Ca și cum ai descoperi o conspirație. Și e posibil ca extracorporealul – și nu vreau să spun suflet –, deci ceea ce se află în afara trupului nostru, fără suflet – căci nu știu dacă el există, deși mă aștept să existe –, e posibil ca această ipoteză multimilenară să fie un adevăr la fel.

de multimilenar; și e absolut posibil ca extracorporealul, adică ce nu e compus din celule, să fie de fapt cauza oricărei existențe și nu invers, și nu numai o consecință a celeilalte realități.

Ziua a doua

Am plecat cu primul tren, cel de patru și jumătate. Printre pereți de stâncă. La stânga și la dreapta era întuneric. Mi-era cam frig când am urcat. Apoi, încet-încet, m-am încălzit. În jurul meu, glasuri de muncitori și de muncitoare, care se întorceau din schimbul de noapte. Simt dintr-odată o simpatie pentru ei. Bărbați și femei, tineri și bătrâni, dar la fel de rupti de oboseală din cap până în picioare. Bărbații cu șepci gri, femeile cu basmale roșii. Picioarele și le-au înfășurat în bucăți de loden, singurul mijloc de a scoate la capăt cu frigul. Am înțeles numai decât că era un grup de deszăpezitori care se urcase la Sulzau. Se făcuse așa de cald înăuntru, ca în pântecele unei vaci: de parcă, sub formidabilele pulsații ale mușchilor cardiaci, aerul ce ieșea din trupurile omenești era din nou pompat în ele. Mai bine să nu te gândești! Mi-am lipit spatele de peretele compartimentului. Fiindcă nu dormisem toată noaptea, am atipit. Când m-am trezit, am văzut din nou urma de sânge cam ne-regulată ce se pierdea pe podeaua udă a wagonului – ca un curs de apă îngheșuit de masivele muntoase pe o hartă – și care se sfârșea între fereastră și cadrul ei, sub semnalul de alarmă. Provnea de la vreo pasăre strivită, ce fusese strânsă la mijloc de fereastra brusc ridicată în sus. Poate chiar de câteva zile. Atât de fest era închisă, încât nu intra nici pic de aer. Controlorul, care trecuse pe acolo în exercitarea jalmicei lui slujbe, nici nu băgase de seamă pasărea moartă. Dar ar fi trebuit să o vadă. Așa aveam impresia. Deodată am auzit

despre povestea unui cantonier sufocat în viscol, care se încheia astfel: „Ăstuia nu-i păsa de nimic.“ Oare era înfățișarea mea sau ceea ce exprima lăuntrul meu, pe cât se pare, iradierea gândurilor mele, a meditației intense despre misiunea mea – că nimeni nu se așeza lângă mine, deși în cursul călătoriei fiecare loc era prețios. Gemând, trenul urma cursul văii. În gând, pentru o clipă, m-am văzut acasă. Apoi, departe, în vreun mare oraș străbătut cândva. Apoi am zărit particule de praf pe mânecca stângă, pe care am încercat să le șterg cu brațul drept. Muncitorii și-au scos cuțitele ca să-și taie pâinea. Înghițeau cu greu feliile mari și groase de pâine cu bucăți de carne și cârnat, bucăți cum nu s-ar mâncă la nici o masă. Doar din poală. Toți beau bere rece ca gheata și se simțeau vizibil prea slabici ca să râdă de ei însăși, de le-ar fi dat prin gând să râdă. Oboseala le era aşa de mare, încât nici nu le trecea prin minte să-și închidă șlișul nădragilor ori să se șteargă la gură. Mi-am zis: când vor ajunge acasă, or să cadă de-a dreptul în pat. Iar la cinci după masă, când ceilalți încetează lucrul, ei îl vor începe din nou. Trenul huruia și se rostogolea cu vuiet, ca râul de jos pe care-l urma. Era tot mai sumbru.

Camera e aşa de mică și neprimitoare ca și aceea de stagiar pe care o aveam la Schwarzhach. Dacă acolo râul vuiește insuportabil, aici domnește o liniște insuportabilă. La cererea mea, hangița a dat jos perdelele. (Întotdeauna e la fel: nu-mi plac perdelele în încăperile mă sperie.) Gazda mă dezgustă. Aceeași silă care mă facea în copilărie să vomit dinaintea ușilor deschise ale abatorului. Dacă ar fi moartă, nu m-ar dezgusta astăzi mai mult decât trupurile morților pentru disecție, care nu-mi amintesc niciodată de cele vii, dar ea trăiește, trăiește într-un miros rânced, străvechi, de bucătărie de han. În aparență, mă place, fiindcă mi-a cărat geamantanul în odaie și s-a oferit să-mi aducă

în fiecare dimineată micul dejun în cameră, contrar obiceiurilor ei. „Domnul pictor face excepție“, a zis ea. Ar fi un obișnuit al casei, iar obișnuiții casei ar avea niște privilegii. Deși pentru hangii ar exista „mai mult dezavantaj decât avantaje“. Oare cum ajunsem oaspetele ei? „Din întâmplare“, i-am spus. Voiam să mă recreez un pic, apoi să mă întorc repede acasă, unde mă aștepta o grămadă de treabă. Își arăta înțelegerea. I-am spus numele și i-am dat pașaportul.

Până acum, n-am zărit pe nimeni în afara gazdei, deși la un moment dat fusese multă gălăgie în han. La vremea prânzului, am rămas în camera mea. Am întrebat-o pe hangiță unde era pictorul, iar ea mi-a spus că se afla în pădure. „Aproape întotdeauna e în pădure“, zise ea. Nu se întorcea niciodată înainte de cină. M-a întrebat dacă îl cunoșteam pe „domnul artist pictor“. „Nu“, i-am spus. Întârziind în pragul ușii, în liniște, o clipă păru să mă întrebe ceva ce numai o femeie poate să întrebe în grabă pe un bărbat. Mă luase prin surprindere. Nu era nici o greșeală. I-am respins oferta, fără să spun o vorbă și nu fără un gest de indispunere.

Weng e locul cel mai sumbru pe care l-am văzut vreodată. Cu mult mai sumbru decât mi-l descrisește asistentul. Doctorul Strauch se referea la el ca la o porțiune de drum periculoasă pe care un prieten are de mers. Asistentul se limitase la aluzii. Legăturile invizibile, cu care mă prinsese clipă de clipă din ce în ce mai strâns de misiunea pe care mi-o încrănitase, creaseră între mine și el o tensiune aproape insuportabilă, iar eu resimțisem argumentele cu care mă îndemnase, fără să se rețină, ca pe niște ace infipte în creier. Dar evita să mă irite. Se limita să-mi indice punctele esențiale. De fapt, mă sperie ținutul acesta, și mai mult localitatea, populată în întregime de oameni mărunți,

pe care-i poți socoti de-a dreptul debili mintali. Nu mai înalți de un metru și patruzeci în medie, făcuți la beție, umblă împleticindu-se printre ziduri crăpate și ganguri înguste. Par tipici pentru valea asta.

Weng e cocoțat sus de tot, dar tot pare înfundat într-o văgăună. E imposibil să treci peste peretele stâncos. Doar trenul îi lasă jos o ieșire. E un peisaj de o asemenea urâtenie, încât îi dă un specific de care sunt lipsite peisajele frumoase. Toți au aici glasuri de bețivani, glasuri de copii ascuțite până la do de sus, care te pătrund când treci pe lângă ei. Te străpung. Te străpung din umbră, trebuie să-o spun, căci de fapt până acum n-am văzut decât umbre de oameni, siluete fantomatice mizeră, vibrând într-o atmosferă demențială. Iar glasurile acestea, emanând din fantomele lor, m-au năucit mai întâi, silindu-mă să gonesc mai departe. Cu toate acestea, fac aceste remarcă cu anume obiectivitate, ele nu m-au demoralizat. De fapt, totul îmi era penibil, fiindcă era extrem de incomod. În plus, trebuia să-mi car singur geamantanul de carton, în care lucrurile se ciocneau alătura între ele. Poți urca pe jos drumul spre Weng de la gară, unde se află șantierul și unde se construiesc o mare uzină energetică. Cinci kilometri, fără scurtături, cel puțin nu în acest anotimp. Pretutindeni, câini care lătrau, urlau. Mi-e ușor să-mi închipui că, făcând neîncetată aceleași observații pe care le-am făcut eu până acum în drum spre Weng și chiar în Weng, poți să înnebunești, dacă nu te abați de la ele prin muncă ori distractii, sau alte ocupații adecvate, ca mersul la prostituate, sau rugăciunile, sau bețiile, sau toate în același timp. Oare ce-l atrage pe un om ca pictorul Strauch într-un anotimp ca acesta într-un asemenea ținut, care ar trebui să fie pentru el ca o ofensă continuă?

*** I și Știri de Cultură și Literatură

Misiunea mea e ultrasecretă și mi-a fost încredințată premeditat, bine calculat și atât de surprinzător, de la o zi la alta. De mai multă vreme trebuie să-i fi trecut prin minte asistentului să mă însărcinez cu observarea fratelui său. De ce tocmai pe mine? De ce nu mai curând pe vreunul din ceilalți stagiari decât pe mine? Poate pentru că adesea m-am dus la el cu anumite întrebări dificile, iar ceilalți nu? Mi-a recomandat mai ales să nu-i stârnesc cumva pictorului bănuiala că aș avea cea mai neînsemnată relație cu chirurgul Strauch, fratele său. De aceea, dacă voi fi întrebăt, să spun că studiez dreptul, ca să îndeprătez orice legătură cu medicina. Asistentul a luat pe seama lui costurile călătoriei și ale sejurului. Mi-a oferit o sumă care i s-a părut suficientă pentru a acoperi toate cheltuielile. Mi-a cerut să-l observ minuțios pe fratele său, nimic altceva. O descriere a comportamentului său, a folosirii timpului zilnic; informații despre opinii, intenții, reflecții, judecățile lui. Un raport asupra modului său de a merge, de a gesticula, de a se înfuria, de „a se apăra de oameni“. Despre felul în care își folosește bastonul. „Observați rolul bastonului în mâinile fratelui meu, observați-l cu exactitate.“

Chirurgul nu l-a mai văzut pe pictor de douăzeci de ani. De doisprezece ani au încetat orice corespondență. Pictorul califică deschis relația dintre ei drept dușmănie. „Cu toate acestea, vreau să mai fac o încercare, ca medic“, a spus asistentul. De aceea ar avea nevoie de ajutorul meu. Observațiile mele i-ar fi mai folosite decât cele pe care le știe deja. „Frațele meu“, mi-a spus el, „e celibatar ca mine. Cum se zice, este un om care gândește. Însă nemaipomenit de confuz. Hăituit de vicii, de rușine, de profund respect, de reproșuri, de instanțe – fratele meu e un hoinar, un om cuprins de spaimă. Un apucat. Și un mizantrop.“ Misiunea aceasta e inițiativa personală a